

حقوقدانان از ممنوعیت‌های تبلیغات انتخاباتی می‌گویند

بایدها و نبایدهای تبلیغ نامزدها

آی‌دا پیغامی - شهروند حقوقی | با اعلام اسامی نامزدهای تایید صلاحیت‌شده در انتخابات ریاست‌جمهوری، زمان تبلیغات آنها به وسیله وزارت کشور اعلام شد. بر این اساس نامزدها از تاریخ اعلام‌شده رسماً می‌توانند تبلیغات خود را آغاز کنند. همان‌طور که می‌دانیم زمان تبلیغات در این دوره نسبت به دوره‌های پیش بیشتر شده و از ۲۰ به ۲۸ روز افزایش پیدا کرده است. با این وجود، این سوال پیش خواهد آمد که آیا نامزدهای تایید صلاحیت‌شده در این زمان می‌توانند خود را به مردم معرفی کنند و پس از آن این افراد با چه شرایطی باید خود را به مردم بشناسانند و اساساً قانون چه مواردی را برای تبلیغات افراد در نظر گرفته است و در نهایت اگر نامزدها از این قوانین سرپیچی کنند، چه مجازاتی در انتظار آنها خواهد بود؟ در ادامه گزارش، قوانین و مجازات پیش‌بینی شده برای تبلیغات نامزدها را از زبان حقوقدانان خواهیم خواند.

قانون تبلیغات در انتخابات

نامزدهای ریاست‌جمهوری که صلاحیت آنان توسط شورای نگهبان تایید و اسامی آنها از طرف وزارت کشور اعلام می‌شود هر یک حق دارند به‌طور مساوی از صداوسیما جمهوری اسلامی ایران برای معرفی و آرایه برنامه‌های خود استفاده کنند. ترتیب و تنظیم برنامه تبلیغات نامزدهای انتخاباتی از طریق صداوسیما به‌عهده کمیسیون بررسی تبلیغات است. فعالیت‌های انتخاباتی نامزدهای ریاست‌جمهوری رسماً از تاریخ اعلام اسامی آنان به‌وسیله وزارت کشور آغاز می‌شود و تا ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی خاتمه می‌پذیرد. ماده ۶۷ - فعالیت انتخاباتی در مرحله دوم از تاریخ اعلام رسمی نتایج قطعی رأی مرحله نخست شروع می‌شود و تا ۲۴ ساعت قبل از اخذ رأی مرحله دوم ادامه خواهد یافت. انجام هر گونه فعالیت تبلیغاتی از تاریخ اعلام رسمی اسامی نامزدهای له یا علیه نامزدهای ریاست‌جمهوری از میز خطابه نماز جمعه یا هر وسیله دیگری که جنبه رسمی و دولتی دارد و فعالیت کارمندان در ساعات اداری و همچنین استفاده از وسایل و سایر امکانات وزارتخانه‌ها و ادارات، شرکت‌های دولتی و موسسات وابسته به دولت و نهادها و مؤسساتی که از بودجه عمومی (به هر مقدار) استفاده می‌کنند و همچنین در اختیار گذاشتن وسایل و امکانات مزبور ممنوع بوده و مرتکب مجرم شناخته می‌شود. الصاق اعلامیه، عکس، پوستر، هر گونه آگهی تبلیغاتی روی اعلامیه یا راهپیمایی‌رواندگی، تابلوی بیمارستان‌ها، تابلوی مدارس و سایر موسسات آموزشی دولتی و وابسته به دولت ممنوع بوده و مأموران چنین مواردی متخلفان را جلب کرده و به‌منظور تعقیب قانونی به مقامات قضائی تحویل می‌دهند. شهردار ی‌ها و بخشدار ی‌ها نیز باید نسبت به امحای چنین اوراقی اقدام کنند.

نعمت‌احمدی:
قانون انتخابات ایران به شدت نیاز به بازنگری دارد، زیرا با این قانون نمی‌شود که فرد اصلاح‌را به مردم شناساند. علت آن هم این است که فرد تایید شده نمی‌تواند در فرصت ۲۰ روزه که امسال یک مقدار بیشتر شده خود را به مردم شناساند

نظارت انتخابات حق تبلیغ له یا علیه هیچ یک از داوطلبان انتخاباتی را نخواهند داشت. تخلف از این قانون جرم محسوب می‌شود. مطبوعات و نشریات حق ندارند از سه روز قبل از اخذ رأی، آگهی یا مطالبی علیه نامزدهای انتخاباتی درج کنند یا مطلبی بنویسند که دال بر انصراف گروه یا اشخاصی از نامزدهای معین باشد و در هر صورت نامزدها حق دارند پاسخ خود را ظرف ۱۸ ساعت پس از انتشار به‌وسیله وزارت کشور روزنامه مکلف به چاپ فوری آن قبل از زمان ممنوعیت طبق قانون مطبوعات است. در صورتی که آن نشریه قبل از ساعات ممنوعیت تبلیغاتی منتشر نشود، مسئول آن باید به‌زیرنه خود پاسخ نامزد را به روزنامه یا مجله‌ای که در غیرمدت ممنوعیت چاپ می‌شود، ارسال دارد و آن نشریه مکلف به درج آن در نخستین چاپ نشریه خواهد بود. انتشار این گونه مطالب در غیرمطبوعات نیز در مدت سه روز قبل از روز اخذ رأی ممنوع است و نامزد معترض حق دارد در زمان قبل از ممنوعیت تبلیغات، نظر خود را منتشر کند.

هیچ کس حق ندارد آگهی یا پوسترهای تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی را در محل‌های مجاز الصاق کرده و آن نشریه مکلف به چاپ فوری آن قبل از زمان ممنوعیت تبلیغات است و نامزد معترض حق دارد در زمان قبل از ممنوعیت تبلیغات، نظر خود را منتشر کند.

فعالیت احزاب به معرفی نامزدها به مردم کمک خواهد کرد مصطفی ترک‌همدانی، حقوقدان و وکیل

پایه یک دادگستری در گفت‌وگو با «شهرود» گفت: مطابق قانون انتخابات تخلفات آن هم احصا شده، اما این که آیا نیاز به تغییر دارد یا خیر این را باید با توجه به شرایط اجتماعی و سیستم سیاسی جغرافیایی کشور خودمان و کشورهای همسایه ببینیم. این که افراد کمتر شناخته‌شده می‌خواهند در این مدت خود را به مردم بشناسانند، به قانون احزاب بازمی‌گردد، زیرا احزاب در کشور ما در مقایسه با کشورهای پیشرفته دنیا خودشان را به خوبی نشان ندادند. همین که یک حزب نباید نامزد خودش را معرفی کند می‌بینید که در کشور

محورها

- نامزدهای ریاست‌جمهوری که صلاحیت آنان توسط شورای نگهبان تایید و اسامی آنها از طرف وزارت کشور اعلام می‌شود هر یک حق دارند به‌طور مساوی از صداوسیما جمهوری اسلامی ایران برای معرفی و آرایه بر نامه‌های خود استفاده کنند.
- ماده ۶۷ - فعالیت انتخاباتی در مرحله دوم از تاریخ اعلام رسمی نتایج قطعی رأی مرحله نخست شروع می‌شود و تا ۲۴ ساعت قبل از اخذ رأی مرحله دوم ادامه خواهد یافت.
- انجام هر گونه فعالیت تبلیغاتی از تاریخ اعلام رسمی اسامی نامزدهای له یا علیه نامزدهای ریاست‌جمهوری از میز خطابه نماز جمعه یا هر وسیله دیگری که جنبه رسمی و دولتی دارد، ممنوع است.
- هیچ کس حق ندارد آگهی یا پوسترهای تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی را که در محل‌های مجاز الصاق شده در مدت زمان قانونی تبلیغات پاره یا محو کند و عمل مرتکب جرم محسوب می‌شود.

ما هزارویک نفر خودشان را برای نامزدی معرفی کردند. ما احزاب زیادی داریم، ولی هیچ کدام از اینها فعال نیستند، بنابراین احزاب در فعالیت سیاسی روزمره‌شان در طول چهار سالی که یک رئیس‌جمهوری فعالیت می‌کنند، می‌توانند نامزد مور نظر خودشان را یا افرادی را که فکر می‌کنند در آینده می‌توانند معرفی کنند، به مردم بشناسانند. مسلم است افرادی که از ناحیه همین احزاب معرفی شدند، مدنظر همان افراد داخل حزب بودند.

ترک‌همدانی در ادامه افزود: در مورد این که تخلفات در انتخابات به چه شکلی افزایش می‌یابد، به مناظره‌های دوره دهم ریاست‌جمهوری بازمی‌گردد، چراکه در همان دوره به تخلفات صورت گرفته رسیدگی نشد. به نظر من حال هر قدر بیابیم و برای نامزدها ممنوعیت قرار دهیم، کارساز نخواهد بود. در این مواقع باید نامزد متخلف را از صحنه رقابت بیرون کنیم. در حال حاضر نکته وجودی که در قانون به وجود آمده این است که اخیراً روستا اصلاحاتی به تصویب رسیده که پیش‌بینی شده اگر نامزدی در پرسه انتخابات اقدام به خرید و فروش رأی کند، رأی آن صندوق باطل خواهد شد، اما در اصلاحات جدید پیش‌بینی شده این عمل غیرمستوع است و اگر عمل‌پایبندی آن نامزد به قانون اساسی و نظامات کشور اثبات شود، تمام آرای او باطل خواهد شد. این حقوقدان در ادامه به بیان فعالیت‌های غیرقانونی تبلیغاتی نامزدها پرداخت و گفت: البته انجام فعالیت تبلیغاتی از لحاظ زمانی هم محدود به مدتی است که کاندیداها به‌طور رسمی اعلام می‌شوند و تا ۲۴ ساعت پیش از اخذ رأی معمولاً این تبلیغات ممنوع است. بنابراین هر گونه تبلیغات پیش از شروع تبلیغات و زمان اخذ رأی ممنوع خواهد بود. در ادامه نامزدها می‌توانند از طریق

مصطفی ترک‌همدانی:
این که افراد کمتر شناخته‌شده می‌خواهند در این مدت خود را به مردم بشناسانند، به قانون احزاب بازمی‌گردد زیرا احزاب در مقایسه با کشورهای پیشرفته دنیا خودشان را به خوبی نشان ندادند

افزایش می‌یابد، به مناظره‌های دوره دهم ریاست‌جمهوری بازمی‌گردد، چراکه در همان دوره به تخلفات صورت گرفته رسیدگی نشد. به نظر من حال هر قدر بیابیم و برای نامزدها ممنوعیت قرار دهیم، کارساز نخواهد بود. در این مواقع باید نامزد متخلف را از صحنه رقابت بیرون کنیم. در حال حاضر نکته وجودی که در قانون به وجود آمده این است که اخیراً روستا اصلاحاتی به تصویب رسیده که پیش‌بینی شده اگر نامزدی در پرسه انتخابات اقدام به خرید و فروش رأی کند، رأی آن صندوق باطل خواهد شد، اما در اصلاحات جدید پیش‌بینی شده این عمل غیرمستوع است و اگر عمل‌پایبندی آن نامزد به قانون اساسی و نظامات کشور اثبات شود، تمام آرای او باطل خواهد شد. این حقوقدان در ادامه به بیان فعالیت‌های غیرقانونی تبلیغاتی نامزدها پرداخت و گفت: البته انجام فعالیت تبلیغاتی از لحاظ زمانی هم محدود به مدتی است که کاندیداها به‌طور رسمی اعلام می‌شوند و تا ۲۴ ساعت پیش از اخذ رأی معمولاً این تبلیغات ممنوع است. بنابراین هر گونه تبلیغات پیش از شروع تبلیغات و زمان اخذ رأی ممنوع خواهد بود. در ادامه نامزدها می‌توانند از طریق

روزنامه‌ها و نشریات، تبلیغات مورد نظر خود را در زمان‌ها و مکان‌هایی که در قانون مشخص شده، انجام دهند. در این مورد باید توجه داشت که استفاده نامزدها از پرسنل و امکانات نهادها و موسساتی که مربوط به دولت هستند، به‌خصوص بنیاد شهید مستضعفان، وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی ممنوع است. همچنین تبلیغ افراد از طریق صداوسیما و نماز جمعه یا هر مکان و هر برنامه‌ای که جنبه رسمی دارد هم ممنوع است. به این دلیل که این نوع امکانات متعلق به ملت است. در ادامه باید گفت تبلیغات در مطبوعات و رسانه‌های مربوط به نهاد‌های عمومی هم ممنوع است. همچنین هیأت‌های اجرایی حق تبلیغ هیچ یک از نامزدهای انتخاباتی را ندارند، اما وظیفه نظارت بر آن را دارند. ضمن این که باید بر این موارد نظارت کنند. همین‌طور باید گفت که در خود قانون انتخابات و در عرف تبلیغات انتخاباتی برخی از اقدامات مانند خرید و فروش رأی، رأی‌دادن با شناسنامه‌ای که برای خود شخص رأی‌دهنده نباشد، تهدید و تلمیع، توصیه افراد در زمان رأی‌دادن مبنی بر این که اشخاصی را معرفی کنند، رأی‌دادن بیش از یک بار، رأی‌دادن با شناسنامه جعلی، اختلال در انتخابات، کم‌وزیاد کردن آرا و تعرفه‌ها، تقلب در رأی‌گیری و شمارش آرا، تقلب در اوراق تعرفه، پرکردن صندوق رأی با رأی تقلبی و رسیدن و منهدم کردن اوراق تبلیغاتی، جبهه‌جایی اسناد انتخاباتی، رعب و وحشت و هدایت سازمان‌یافته در روستاها و شهرها یا در محلات توسط نهاد‌های دولتی یا اشخاص خاص، جرم است و از طریق تشکیلات قضائی در حوزه انتخاباتی قابل تعقیب است. ضمن این که در راستای پیشگیری، تشکیلات باید با هماهنگی ناظران قانونی از جمله شورای نگهبان تدابیر لازم را اتخاذ کنند و اگر جرم را کشف کردند یا افراد اقداماتی انجام دادند که مغایر با قانون باشد، می‌توانند افسر را مورد تعقیب قرار دهند.

قانون تبلیغات انتخاباتی باید بازنگری شود

نعمت احمدی، حقوقدان و وکیل پایه یک دادگستری در گفت‌وگو با «شهرود» بر لزوم بازنگری قانون انتخابات تاکید کرد و گفت: قانون انتخابات ایران به شدت نیاز به بازنگری دارد، زیرا با این قانون نمی‌شود که فرد اصلاح را به مردم شناساند. علت آن هم این است که فرصت ۲۰ روزه که امسال یک مقدار بیشتر شده خود را به مردم بشناسانند و همین‌طور افرادی که کمتر شناخته شده اند، نمی‌توانند در این چند روز خود را به مردم معرفی کنند. دوره تبلیغات در انتخابات یکی از استثنای‌ترین دوره‌ها در کشور است که متأسفانه در کشور ما مدت زمان بسیار کمی به آن اختصاص داده شده است. در کشوری که حزب فصال نندار و افراد باید به تنهایی خودشان را به مردم بشناسانند، ۲۸ روز تبلیغات، مدت زمان بسیار کمی است. اگر نگاهی به انتخابات کشوری مانند آمریکا داشته باشیم، یک‌سال طول می‌کشد تا افراد منتخب، احزاب خودشان را با برنامه‌هایی که دارند به مردم معرفی کنند. با این مقایسه متوجه خواهیم شد که مدت زمان پیش‌بینی شده برای تبلیغ در کشور ما زمان بسیار کمی است. با توجه به این که تعدادی از نامزدهای تایید صلاحیت‌شده، چهره‌هایی هستند که برای مردم خیلی شناخته‌شده نیستند.

بلاتذلت

مقنن بر این واژه در جامعه این‌طور القا شده است که صرفاً صدور چک بلامحل با وجود سایر شرایط می‌تواند دارای وصف کیفری باشد و عنوانی تحت صدور چک پرداخت‌نشده دارای وصف کیفری در نظام حقوقی ایران نیست، با توجه به مواد ۳ و ۱۰ قانون اصلاحی چک مصوب ۱۳۸۲ جهات کیفری چک عبارتند از: ۱. فقدان یا کسر محل وجه چک در تاریخ مندرج در آن ۲. خارج کردن تمام یا قسمتی از وجه چک قبل از مراجعه دارنده چک به بانک محل علیه ۳. دستور عدم پرداخت وجه چک به بانک ۴. تنظیم چک به نحوی که قابل پرداخت نباشد. موارد ۱، ۲ و ۴ در ماده ۳ قانون اصلاحی چک ۱۳۸۲ صراحتاً بیان شده و مورد ۳ نیز در ماده ۱۰ همان قانون مورد توجه مقنن قرار گرفته است. برخی نظر بر این دارند که با توجه به این که در ماده ۷ قانون اصلاحی ۱۳۸۲ صراحتاً چک بلامحل بیان شده و نه چک پرداخت‌نشده، صرفاً چک بلامحل و صدور چک از حساب مسدود به موجب صراحت ماده ۱۰ همان قانون دارای وصف کیفری است و سایر موارد که در ماده ۳ بیان شده دارای وصف کیفری نیست و ایضا بیان می‌دارند در ماده ۷ قانون سابق چک مصوب سال ۱۳۷۲ مقنن ارجاع به ماده ۳ همان

مقنن بر این واژه در جامعه این‌طور القا شده است که صرفاً صدور چک بلامحل با وجود سایر شرایط می‌تواند دارای وصف کیفری باشد و عنوانی تحت صدور چک پرداخت‌نشده دارای وصف کیفری در نظام حقوقی ایران نیست، با توجه به مواد ۳ و ۱۰ قانون اصلاحی چک مصوب ۱۳۸۲ جهات کیفری چک عبارتند از: ۱. فقدان یا کسر محل وجه چک در تاریخ مندرج در آن ۲. خارج کردن تمام یا قسمتی از وجه چک قبل از مراجعه دارنده چک به بانک محل علیه ۳. دستور عدم پرداخت وجه چک به بانک ۴. تنظیم چک به نحوی که قابل پرداخت نباشد. موارد ۱، ۲ و ۴ در ماده ۳ قانون اصلاحی چک ۱۳۸۲ صراحتاً بیان شده و مورد ۳ نیز در ماده ۱۰ همان قانون مورد توجه مقنن قرار گرفته است. برخی نظر بر این دارند که با توجه به این که در ماده ۷ قانون اصلاحی ۱۳۸۲ صراحتاً چک بلامحل بیان شده و نه چک پرداخت‌نشده، صرفاً چک بلامحل و صدور چک از حساب مسدود به موجب صراحت ماده ۱۰ همان قانون دارای وصف کیفری است و سایر موارد که در ماده ۳ بیان شده دارای وصف کیفری نیست و ایضا بیان می‌دارند در ماده ۷ قانون سابق چک مصوب سال ۱۳۷۲ مقنن ارجاع به ماده ۳ همان

عنوان چک پرداخت‌نشده صحیح است، نه چک بلامحل!

چک پرداخت‌نشده داشت، دیگر لزومی نداشت در ماده ۱۱ اصلاحی «جرایم مذکور در این قانون» بیان می‌شد. ثالثاً: با توجه به این که مقنن در قوانین سابق بر اصلاحی ۱۳۸۲ در خصوص وصف کیفری چک نیز با وجود تصریح بر جرایم چک اعم از بی‌محل، مسدود و پرداخت‌نشده، صرفاً از لغت بی‌محل به‌خاطر مصطلح بودن استفاده کرده است که در قوانین ۱۳۵۵، ۱۳۷۲ و اصلاحی ۸۲ به صورت مشهود می‌توان در موارد متعدد این امر را مشاهده کرد، بنابراین بکارگیری بلامحل در معنای عام دارای سابقه تقنینی است. رابعاً: اگر این نظر را بپذیریم که فقط چک بلامحل دارای مجازات است، این سوال مطرح می‌شود که چک بلامحل از لحاظ عدم پرداخت و حمایت کیفری چه ترجیحی بر صدور چک پرداخت‌نشده دارد، با توجه به فلسفه حمایت کیفری از چک از ۱۳۱۲ تا حال و صراحت مقنن در ماده ۱۳۸۲ قانون اصلاحی ۱۳۸۲ و قوانین ۱۳۷۲ و ۱۳۵۵ بر حمایت کیفری از چک پرداخت‌نشده نه فقط چک بلامحل، تاکید بر این که در ماده ۷ اصلاحی چک بلامحل بیان شده و سایر چک‌ها وصف کیفری ندارند، به نظر می‌رسد که در تضاد و تباین با روح قانون و فلسفه تعیین ضمانت اجرای کیفری برای چک که جایگزینی برای پول نقد در جامعه قرار گرفته، است. خامساً: این استدلال که مقنن در ماده ۷

چک پرداخت‌نشده داشت، دیگر لزومی نداشت در ماده ۱۱ اصلاحی «جرایم مذکور در این قانون» بیان می‌شد. ثالثاً: با توجه به این که مقنن در قوانین سابق بر اصلاحی ۱۳۸۲ در خصوص وصف کیفری چک نیز با وجود تصریح بر جرایم چک اعم از بی‌محل، مسدود و پرداخت‌نشده، صرفاً از لغت بی‌محل به‌خاطر مصطلح بودن استفاده کرده است که در قوانین ۱۳۵۵، ۱۳۷۲ و اصلاحی ۸۲ به صورت مشهود می‌توان در موارد متعدد این امر را مشاهده کرد، بنابراین بکارگیری بلامحل در معنای عام دارای سابقه تقنینی است. رابعاً: اگر این نظر را بپذیریم که فقط چک بلامحل دارای مجازات است، این سوال مطرح می‌شود که چک بلامحل از لحاظ عدم پرداخت و حمایت کیفری چه ترجیحی بر صدور چک پرداخت‌نشده دارد، با توجه به فلسفه حمایت کیفری از چک از ۱۳۱۲ تا حال و صراحت مقنن در ماده ۱۳۸۲ قانون اصلاحی ۱۳۸۲ و قوانین ۱۳۷۲ و ۱۳۵۵ بر حمایت کیفری از چک پرداخت‌نشده نه فقط چک بلامحل، تاکید بر این که در ماده ۷ اصلاحی چک بلامحل بیان شده و سایر چک‌ها وصف کیفری ندارند، به نظر می‌رسد که در تضاد و تباین با روح قانون و فلسفه تعیین ضمانت اجرای کیفری برای چک که جایگزینی برای پول نقد در جامعه قرار گرفته، است. خامساً: این استدلال که مقنن در ماده ۷